

Nr 303.

Av herr **Ward**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 214, med förslag till förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 15 juni 1934 (nr 264) om erkända arbetslöshetskassor, m. m.

I proposition nr 214 har Kungl. Maj:t framlagt förslag till vissa ändringar i lagstiftningen om den statsunderstödda arbetslöshetsförsäkringen. I anledning härav får undertecknad framhålla följande.

Jämlikt 7 § av förordningen om erkända arbetslöshetskassor är person, som under de senast förflutna tolv månaderna under längre tid än fem månader använts till arbete av make, föräldrar eller adoptant, barn eller adoptivbarn, utesluten från rätten att vinna inträde i erkänd arbetslöshetskassa eller att där kvarstå. Denna regel har synbarligen tillkommit därför att det antagits vara svårt för kassan och myndigheterna att kontrollera en dylik persons anställningstider och arbetslöshetsförhållanden. En opartisk arbetsgivare, som kan utskrive godtagbara intyg om dessa, finnes icke i dessa fall. Vidare har måhända för regeln i fråga också åberopats den omständigheten att en dylik persons ställning såsom arbetstagare kan ofta anses tvivelaktig. Han kan nämligen i vissa fall snarare betraktas såsom delägare i ett familjeföretag än anses vara anställd i detta ords egentliga mening.

Det vill emellertid synas som om man starkt överdrivit de svårigheter som här kunna föreligga. Erforderlig kontroll borde kunna vinnas genom att den jävige arbetsgivarens intyg förstärkes med intyg från arbetskamrater eller andra personer som kunna ha kännedom om personens arbetsförhållanden. Vad beträffar de personer, som kunna anses vara egna företagare i större eller mindre utsträckning, kan anmärkas att det som regel torde vara möjligt för den erkända arbetslöshetskassans funktionärer att avgöra huruvida vederbörande i själva verket är egen företagare. Skulle trots detta någon egen företagare komma att bliva medlem av erkänd kassa är därmed icke någon mera betydande olycka skedd. Han kan ju ändå icke få understöd förrän han betalat de erforderliga antalen avgifter.

Inom vissa yrkesområden är det icke ovanligt att anförvant är arbetare hos annan nära anhörig. Så är fallet inom t. ex. plåtslageri- och charkuteriyrkena. Dessa personer intaga i allt väsentligt en vanlig arbetares ställning. De ha därför svårt att förstå att de icke skulle kunna vara berättigade till samma arbetslöshetsförsäkring som de av kamraterna, vilka

icke äro släkt med arbetsgivaren. Detta synes dem alldeles särskilt egen-
domligt då de tillhöra det fackförbund, som tagit initiativ till den erkända
kassans bildande, och deltagit i hopbringandet av de medel, vilka ställts
till den erkända kassans förfogande vid dess start.

Jämlikt 7 § sista stycket förordningen om erkända arbetslöshetskassor
äger tillsynsmyndigheten beträffande viss kassa medgiva, att då någon sö-
ker inträde det skall bortses från den omständigheten att han förut och
under längre tid än fem månader varit anställd hos anförvant. En utvidg-
ning av denna dispensrätt för de fall som ovan avsetts är synbarligen moti-
verad.

Genom en i proposition nr 214 föreslagen ändring av 19 § förordningen
om erkända arbetslöshetskassor åsyftas att giva tillsynsmyndigheten be-
fogenhet att medgiva dispens från den eljest medlemmen under understöds-
tiden åvilande skyldigheten att minst en gång i veckan infinna sig å ar-
betsförmedlingen för att där söka arbete. Denna dispens skulle emellertid
enligt motiven till lagändringen få givas endast då naturhinder, interne-
ring i anledning av smittosamma sjukdomar hos människor eller djur o. d.
gör det omöjligt för medlemmen att uppsöka arbetsförmedlingen.

Emellertid kan det uppstå utomordentliga svårigheter för såväl arbets-
förmedlingsmyndigheterna som kassamedlemmarna att följa här föreva-
rande bestämmelse även i andra fall än de som åsyftas i nyssnämnda
motivering. Vid masspermitteringar (sådana som vid jultiden 1940 inträff-
at exempelvis i Borås och Norrköping) ha dylika svårigheter yppat sig.
Och det är tyvärr att förvänta att liknande fall med än större svårighets-
grad kunna uppkomma.

Dylika masspermitteringar kunna också förväntas komma att inträffa
i förening med organiserat korttidsarbete t. ex. inom chokladindustrien.
Trots att socialstyrelsen avstyrkt ett av gjuteriarbetarnas erkända arbets-
löshetskassa framlagt förslag, att särskilda föranstaltningar för arbetslös-
hetskontrollen vid korttidsarbete skola kunna få vidtagas, kvarstår det
dock såsom oemotsagt att sådana äro påkallade vid vissa tillfällen och i
vissa situationer. I många av dessa gäller icke det argumentet, att de
permitterade kunna under ledighetsdagarna anvisas annat arbete.

Både ur myndigheternas och de enskilda arbetslöshetskassemedlemmar-
nas synpunkt synes det därför vara angeläget att socialstyrelsen vid mass-
permitteringar och vid organiserat korttidsarbete i större omfattning, då
annat arbete som regel ej kan anvisas, skall kunna ge eftergift i fråga om
medlems skyldighet att minst en gång i veckan personligen besöka arbets-
förmedlingen. Någon ändring av den i propositionen föreslagna lagtexten
förutsättes icke, endast ett fullständiggande av motiven.

Under hänvisning till det ovan anförda får jag föreslå

dels att i sista stycket av 7 § av förordningen om erkända arbetslöshetskassor må tillfogas orden »och där kvarstå såsom medlem»

och att den där beskrivna dispensrätten må gälla med den utvidgning, som ovan föreslagits;

dels att den nya lagtexten i 19 § av förordningen om erkända arbetslöshetskassor må givas den vidgade tolkning, som jag ovan angivit såsom önskvärd.

Stockholm den 16 maj 1941.

Karl Ward.